

Ciprske rajalne igre

Andreja Nagode
Osnovna šola
Ivana Cankarja Vrhnika

Povzetek: V prispevku avtorica opisuje delo z učenci 4. in 5. razreda v okviru projekta Evropska vas. Osnovne šole, ki se odločijo za sodelovanje v tem projektu, skozi vse šolsko leto spoznavajo in raziskujejo eno izmed držav Evropske unije. Na kratko predstavi projekt, podrobneje pa opiše enoletno raziskovanje Cipra, ki so ga z učenci spoznavali prek ročnih del, kulinarike in mitologije. Še bolj podrobno so raziskali ciprske otroške igre, saj so jih prevedli, primerjali s slovenskimi in oboje predstavili na javnih nastopih. V prispevku so predstavljene tri ciprske igre, s katerimi si otroci na Cipru krajšajo čas.

Ključne besede: projekt, Evropska vas, rajalne igre, otroci, Ciper, učenci. **Abstract:** The article is about the work in grades 4 and 5 in relation to the European village project. The primary schools which join the project research one of the EU member states for the whole year. The author briefly introduces the project and then concentrates on Cyprus. The students learnt about it with the help of the handiwork, gastronomy and mythology. They concentrated on Cyprian games for children, translated and compared them to the Slovenian games and presented the results in public. The article presents three Cyprian games for children. **Key words:** project, European village, merrymaking games, children, Cyprus, students

Projekt Evropska vas

Na OŠ Ivana Cankarja na Vrhniki smo v šolskem letu 2010/11 prvič sodelovali v projektu Evropska vas. Ta vseslovenski projekt je po številu sodelujočih največji projekt v Sloveniji, saj poteka v devetih regijah, v vsaki regiji pa sodeluje več kot 20 osnovnih šol.

Projekt v sodelovanju s slovenskimi šolami vodi Šola za ravnatelje, organizira ga Evropska hiša Maribor, v osrednjeslovenski regiji pa ga koordinira Osnovna šola Bežigrad.

Cilj in namen projekta je spodbuditi medkulturno razumevanje, toleranco, solidarnost, spoznavanje drugih narodov in držav v Evropski uniji ter hkrati povečati zavedanje lastne kulturne identitete. Projekt je namenjen osnovnošolcem.

Učenci in učitelji iz različnih slovenskih krajev na inovativen način spoznavajo države Evropske unije, njihove značilnosti in jih ob zaznamovanju dneva Evrope (9. maj) predstavijo na devetih javnih kulturnih prireditvah po Sloveniji (Puconci, Zgornje Gorje, Nova Gorica, Ljubljana, Dolenjske Toplice, Celje, Koper, Maribor, Slovenj Gradec). Na sklepnih prireditvah je rdeča nit vedno tema tekočega leta. V letu 2011 je bilo to prostovoljstvo,

v 2012 pa medgeneracijsko sodelovanje.

Na Osnovni šoli Ivana Cankarja Vrhnika smo pri projektu sodelovali s skupino učencev 4. in 5. razreda, ki so se vpisali k interesni dejavnosti Evropska vas.

Slika 1: Vezenje

Ciprsko tradicijo in kulturo smo spoznavali z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, s strokovno in leposlovno literaturo in tudi s praktičnim delom. Lotili smo se vezenja, izdelovanja mozaiikov, plakatov, malih želvic iz das mase, izdelovanja

iz gline in odpadnih materialov, vključili smo tudi kulinariko. Na pravljčni urici v Cankarjevi knjižnici Vrhnika nam jo je skupaj z mitologijo prijazno predstavila kolegica Zlata Brezovar. Enega izmed receptov smo ponudili tudi obiskovalcem naše stojnice. Poslušali smo ciprsko ljudsko glasbo in se naučili njihovega ljudskega plesa. Izdelke za dekoracijo ciprske stojnice so nam pomagali narediti učenci 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja. Izdelovali so morske živali iz odpadnih materialov in ribe iz gline.

Slika 2: Izdelovanje mozaikov

Slika 3: Grške mesne kroglice

Slika 4: Ustvarjanje iz gline

Raziskovanje ciprskih otroških iger

Najbolj kreativen del našega spoznavanja Cipra je bilo raziskovanje njihovih otroških rajalnih iger. Učenci so želeli izvedeti, s katerimi igrami otroci na Cipru preganjajo dolgčas. Skupaj smo se odločili, da raziščemo ciprske otroške igre in jih primerjamo s slovenskimi.

Poiskali smo tri igre, ki smo jih s pomočjo gospe Nine Klakočar iz ciprskega veleposlaništva prevedli, jih predstavili in primerjali s podobnimi slovenskimi otroškimi igrami.

»Ali je kaj trden most« in »čebelice«

Se spomnite igre, ki so jo poznali že naši starši, pred njimi pa njihovi starši, torej naši dedki in babice? Imenuje se *ali je kaj trden most*.

V igri sodeluje večja skupina otrok. Otroci stojte drug za drugim v vrsti in se držite okoli pasu. Dva učenca, ki predstavljata most, stojita obrnjena drug proti drugemu in se držita z dvignjenimi rokami. Na skrivaj se dogovorita, kdo bo npr.

»princesa« in kdo npr. »morska deklica«. Izbereta lahko kateri koli drugi predmet ali osebo.

Prvi v vrsti nato pelje kolono pred most in vpraša: »Ali je kaj trden ta vaš most?« Otroka, ki predstavljata most, odgovorita: »*Kot kamen in kost*.« Prvi v vrsti spet vpraša: »Al' sme naša vojska skozi?«

Učenca, ki predstavljata most, odgovorita: »Prvega spustimo, zadnjega ulovimo!«

Prvi v vrsti popelje kolono skozi most in zadnjega »most« ulovi. Vprašata ga, kaj bi bil raje: morska deklica ali princeska. Če se odloči za princesko, stopi za otroka, ki je v začetnem dogovoru predstavljal princesko in ga prime okoli pasu. Igra se igra toliko časa, dokler niso vsi otroci ujeti. Nato se otroka, ki predstavljata most, primeta za roke in na znak prične vsaka vrsta vleči na svojo stran. Zmaga kolona, ki je nasprotnika potegnila vsaj dva metra na svojo stran.

Tudi na Cipru se igrajo podobno igrico, ki jo imenujejo čebelice. Poglejmo, kako se igrajo otroci na Cipru.

V igri nastopata dve mami, ki si tiho nadeneta imeni sonce in luna. Stopita ena nasproti druge in se primeta za roke – naredita most. Preostali otroci se primejo za pas in naredijo kolono za

prvim, ki prevzame vlogo glavne čebele. Vodi jih okrog mostu in pod mostom; ves čas pojejo:

»Perna-perna I melissa me ta melissopoula ke me ta pedopoula, pedopoula, pedopoula.«

V slovenščini to pomeni: »Pride mimo, pride mimo čebela z malimi čebelami in z malimi otroki, malimi otroki.«

Vsakič, ko prečkajo most, materi ustavita zadnjega otroka v koloni in ga vprašata, kaj ima raj: luno ali sonce. Postavi se na tisto stran, za katero se je odločil. Na koncu tekmujejo, kdo je močnejši – sonce ali luna.

Sliki 5 in 6: Učenci se igrajo »čebelice«

»Ringa ringa raja« in »kje si volk«

Vsi se spomnimo rajalne pesmice, kjer kuža ujame poredno muco. V Sloveniji poznamo celo dve njeni varianti.

Ringa, ringa, raja,
muca pa na nagaja,
kuža pa priteče,
pa vse na tla pomeče.
Ringa, ringa raja,

dedek Mraz prihaja,
prinesel bo bonbončke,
pisane balončke.

Ateku kravate,
mamici copate,
bratcu nove hlače,
meni pa igrače.

Na Cipru poznajo podobno rajalno igro o volku. Tudi pri njih otroci plešejo v krogu in si pojejo:

»Perpato, perpato, mes sto dasos, otan o likos den ine edo.

Like, like, ise edo?»

Naenkrat pa se iz ozadja oglasi volk, ki jim med približevanjem zagrozi:

»Vazo ta papucja mu ke sas kinigo!«

V slovenščini to pomeni:

»Hodim, hodim po gozdu, ko volka ni tukaj.

Volk, ali si tukaj?»

»Obujem si čevlje in vas ulovim.«

Otroci se takoj, ko zaslišijo in zagledajo volka, kriče razbežijo.

Mala Helena

Za konec smo si izbrali grško igrico, ki nas spomni na nekatere naše, vendar je zares v celoti ne moremo primerjati z nobeno. Pri igri **Mala Helena** otroci izberejo Malo Heleno, ki zapoje:

»Anevika stin piperia na kopso ena piperi ke i piperia cakistike ke muspase to heri. Dozmu to mandilaki su to hrisokendimeno na deso to heraki mu pu ine matomeno.«

V slovenščini to pomeni: »Splezala sem na papriko, da bi odrezala njen plod in paprika se je prelomila in mi zlomila roko. Daj mi svoj robček, zlato tkan, da si povijem krvavečo roko.«

Mala Helena se usede na tla, medtem ko se drugi otroci primejo za roke in v krogu plešejo okrog nje. Pojejo:

»I mikri Eleni kathete ke klej jati den tin pezun i filenades tis. Siko epano, klise ta matakja su ke pjase opjon thes.«

To pomeni: »Mala Helena sedi in joka, ker se prijateljice nočejo igrati z njo. Vstani, zapri očke in zgrabi, kogar hočeš!«

Mala Helena vstane z zaprtimi očmi. Otroci prenehajo peti in plesati. Mala Helena jih poskuša prepoznati (oči ima še vedno zaprte), tako da jih tipa. Tisti, ki ga prepozna, prevzame vlogo Male Helene. In igra se nadaljuje ...

Sklep

Vsi sodelujoči smo pri raziskovanju ciprskih otroških iger uživali. Upamo, da nam je uspelo prikazati vsaj delček otroškega sveta, ki ga živijo grški otroci na otoku Cipru. Če ga primerjamo z našim, slovenskim, ugotovimo, da si sploh nista tako zelo različna. Pa čeprav sta si tako zelo oddaljena ... Vsi otroci se pač radi igrajo in se pri tem tudi učijo.

Slika 7: Pred nastopom v ljubljanskem Vrtcu Šentvid.

Igre smo predstavili otrokom Vrtca Šentvid in vsem so bile zelo všeč. Obe skupini sta se po nastopu naučili slovenske in ciprske variante igrice ali *je kaj trden most* oziroma čebelice. Na malce drugačen in praktičen način smo spoznali grški jezik, ki ga govorijo na Cipru.

Slika 8: Stojnica na sklepni prireditvi v Ljubljani

Viri in literatura:

1. Evropska vas. Pridobljeno 21. 11. 2012 s spletne strani: <http://evropevas.blog.arnes.si/>.

